

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet SOU 2013:78 Överskuldssättning i kreditsamhället? (Ju2014/125/KO)

IVO har inga invändningar mot utredningens förslag till åtgärdsinriktad strategi för att motverka överskuldssättning. Men IVO anser att barns och ungas situation som skuldsatta eller som anhöriga i ett överskuldssatt hushåll inte är tillräckligt belyst i utredningen.

Forskning om barns situation

Av betänkandet framgår att det inte finns mycket forskning om just barns situation som skuldsatta eller som ingående i ett överskuldssatt hushåll. Det är därför viktigt att en fördjupad och samlad undersökning genomförs av barns situation i överskuldssatta hushåll. Om inte detta uppmärksammas särskilt tenderar åtgärdsförslagen att utgå från de vuxnas perspektiv.

Arbetet med skuldsanering och rådgivning behöver kompletteras med ett barnperspektiv. För detta krävs mer ingående kunskap om och kartläggning av barns utsatthet och behov av stöd i överskuldssatta familjer. Det saknas i betänkandet en samlad beskrivning och konsekvensanalys av området

Det är vidare viktigt att uppmärksamma barn som har föräldrar med psykiska och kognitiva funktioner som är skuldsatta samt barn och ungdomar i nyanlända familjer som ännu inte har hunnit skaffa sig en bild över hur det svenska samhället fungerar.

Kommunens arbete med att lämna råd och anvisningar i budget- och skuldfrågor IVO instämmer i att det behövs tydliga mål och krav för kommunernas arbete med budget- och skuldrådgivning. Det är viktigt att målen och kraven som tas fram går i linje med socialtjänstlagens bestämmelse om ett barnperspektiv. För att ytterligare säkerställa en större likvärdighet är det viktigt att Konsumentverket får i uppdrag att ansvara för verksamhetens kvalitetsutveckling och grunddimensionering över landet.

För att ytterligare understryka betydelsen av ett barnperspektiv i socialnämndens arbete med budget- och skuldrådgivning kan ett förtydligande göras i 5 kap. 1 § socialtjänstlagen

där nämndens ansvar för barn och unga berörs. Genom att betona att nämnden i sin omsorg om barn och unga har att tillgodose det särskilda behovet av stöd och hjälp som kan finnas *sedan ett beslut om budget- och skuldrådgivning har tagits*, skulle rättssäkerheten för barnen öka. Dessutom skulle arbetet med tillsyn av kommunens verksamhet inom området kunna bli effektivare.

Barn till föräldrar med löneutmätning

Utredningen för fram att föräldrar med löneutmätning har mindre att leva på än föräldrar med försörjningsstöd. Barn till dessa föräldrar har det sämre än barn som lever i familjer med försörjningsstöd. I dessa fall skulle Kronofogden kunna ges en mer aktiv roll när det gäller att uppmärksamma utsatta barn. Att införa en underrättelseskyldighet för kronofogden, när de misstänker att barn i familjer med löneutmätning far illa, skulle kunna vara ett sätt att hjälpa socialtjänsten att komma i kontakt med dessa barn. Barnens särskilda behov av stöd skulle kunna utredas och bistånd beviljas (med stöd av 4 kap. 2 § socialtjänstlagen) vid påvisat behov. Om barns behov ska kunna utredas och eventuella stödåtgärder vidtas utifrån ett barnperspektiv måste socialtjänsten få kunskap om vilka dessa barn är.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Gunilla Hult Backlund. I den slutliga handläggningen har tillsynsinspektören Cecilia Lobos deltagit. Utredaren Kerstin Risshytt har varit föredragande.

Inspektionen för vård och omsorg

Gunilla Hult Backlund

Kerstin Risshytt